

dalige kwaliteit, het zijn een slecht soort lommen.¹ Er was intussen, nl. in januari, onder voorzitterschap van generaal Clark, het nieuwe hoofd van de *Shaef-Mission*, een commissie opgericht waarin vier instanties waren vertegenwoordigd: *Shaef* en de regeringen van Nederland, de Verenigde Staten en Engeland. Taak van dit (reeds eerder genoemde) *Four Party Supply Committee* was, er zorg voor te dragen dat de bevoorradings van het bevrijde Zuiden beter werd geregeld en vooral ook dat de manco's die daar gebleken waren, zich niet zouden herhalen in het Noorden zodra dat zou zijn bevrijd. De commissie kwam vóór de bevrijding van het Noorden vijfmaal bijeen en nadien tot medio juli (toen eindigde de verantwoordelijkheid van *Shaef*) nog eens viermaal. De Nederlanders die aan de besprekingen in de commissie deelnamen (een lid van de sectie-Economische Zaken van de staf Militair Gezag en mr. N. A. de Gaay Fortman, directeur van het *Netherlands Office for Relief and Rehabilitation* oftewel het *Norr*), drongen er keer op keer op aan dat de aanvoer naar Nederland zou worden vergroot, maar zij bereikten maar weinig. De regering wenste via *Shaef* van maart af voor een periode van zes maanden ruim 430 000 ton aan eerste levensbehoeften (vooral voedsel en zeep) te ontvangen (*Shaef* wilde niet verder gaan dan tot 220 000 ton) en bijna 300 000 ton aan import voor het bedrijfsleven (*Shaef* wilde niet verder gaan dan tot bijna 60 000 ton). Werden die toezeggingen van *Shaef* nu volledig gehonoreerd? Neen. Telkens weer traden dezelfde knelpunten op: het tekort aan scheepsruimte en de moeilijkheid om in Engeland, de Verenigde Staten en Canada aan goederen te komen. Voor alles wat men aanvraag, waren vergunningen nodig van Brits-Amerikaanse instanties als de *Combined Boards* te Washington en van 'nationale' instanties van Engeland, de Verenigde Staten en Canada, waarmee telkens veel tijd verloren ging.

Toen het *Four Party Supply Committee* op 3 mei '45 (daags vóór het bericht van de capitulatie van de *Wehrmacht* in Noordwest-Europa) voor zijn vijfde vergadering in Londen bijeenkwam, was eindelijk iets meer scheepsruimte beschikbaar maar goederen waren nog steeds niet in voldoende mate geleverd. Wat voedingsmiddelen betrof, had de Nederlandse regering in november '44 haar verlangens kenbaar gemaakt – ze had slechts te horen gekregen dat er een algemene voedselschaarste was; ten aanzien van hout had zij een half procent van de gecombineerde Amerikaanse-Canadese productie willen kopen – ze was naar Zweden

¹ Notitie, 23 maart 1945, van een officier van Sectie VI van de staf Militair Gezag (MG, Staf, Sectie VI, doos 11, no. 48).